

นนทรี
Copper pod

ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name) : *Peltophorum pterocarpum* (DC.) Backer ex K. Heyne

ชื่อสามัญ (Common name) : Copper pod, Yellow poinciana, Yellow flame.

ชื่อเรียกอื่น (Other names) : กระถินป่า กระถินแดง (ตราด), สารเงิน (แม่ฮ่องสอน)

ชื่อวงศ์ (Family name) : FABACEAE

ลักษณะวิสัย : ไม้ต้นผลัดใบ ขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูงประมาณ ๘-๒๐ ม. ลำต้นแตกกิ่งก้านเป็นพุ่มทรง เรือนยอด เปลือกต้นสีเทาดำค่อนข้างเรียบ หรือแตกเป็นสะเก็ดเล็กๆ กิ่งอ่อนมีขนสีน้ำตาลแดงปกคลุม กิ่งแก่เกลี้ยง

ใบ : ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น ออกเรียงเวียนสลับแน่นที่ปลายกิ่ง ช่อใบประกอบยาว ๒๐-๒๗ ซม. ช่อแขนงใบย่อยเรียงตรงข้าม มี ๙-๑๖ คู่ ใบย่อยรูปขอบขนาน ยาว ๑-๑.๕ ซม. ปลายใบมนหรือเว้า เล็กน้อย โคนใบมนเบี้ยว ขอบใบเรียบ แผ่นใบเกลี้ยงสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีอ่อน

ดอก : ช่อดอกแบบช่อแยกแขนงที่ปลายกิ่ง ช่อดอกตั้งชี้ขึ้นยาว ๒๐-๓๐ ซม. ดอกสีเหลืองสด ดอกบานเต็มที่ ขนาด ๑.๖-๑.๘ ซม. ก้านดอกยาว ๐.๕-๐.๗ ซม. กลีบเลี้ยงรูปรี มี ๕ กลีบ ขอบกลีบเกยทับกัน กลีบดอกรูปไข่กลับมี ๕ กลีบ กลีบค่อนข้างบางและยับย่น โคนกลีบมีขนสีน้ำตาลประปราย เกสรเพศผู้ ๑๐ อัน ก้านชูอับเรณูยาว ๑.๒-๑.๕ ซม. รังไข่มีก้านสั้นและมีขน ใบประดับหลุดร่วงเร็ว

ผล : ฝักแบนรูปหอก ปลายแหลม โคนสอบเรียว ขนาดกว้าง ๒ ซม. ยาว ๕-๑๒ ซม. ฝักสดสีเขียว ฝักแก่แห้ง เปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล

เมล็ด : เมล็ดแบนรี สีน้ำตาลอ่อน เรียงตัวตามยาวของฝักมี ๑-๔ เมล็ดต่อฝัก

การขยายพันธุ์ : ขยายพันธุ์โดยเพาะเมล็ด ขึ้นได้ในดินทั่วไป ชอบความชื้นปานกลางและแสงแดดเต็มวัน มักผลัดใบเมื่อมีอากาศแห้งแล้ง ดอกเริ่มออกช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม

การกระจายพันธุ์ : เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ศรีลังกา ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ออสเตรเลียตอนบน

ประวัติพันธุ์ไม้ในประเทศไทย : ในไทยพบตามชายฝั่งทะเลทางภาคใต้ ขึ้นตามป่าชายหาด และป่าโปร่งหลังป่าโกงกาง นนทบุรีเป็นพันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดนนทบุรี และเป็นดอกไม้ประจำจังหวัดนนทบุรี พืชคุณโลก และ ฉะเชิงเทรา

ประโยชน์ และ สรรพคุณ : ปลูกเป็นไม้ประดับ เนื้อไม้ สีชมพูอ่อน เป็นมันเลื่อม ทำกระดานปูพื้น ฝา เพดาน เครื่องตกแต่งบ้าน หีบใส่ของ, เปลือกต้นเมื่อนำไปต้มให้สีน้ำตาลอมเหลืองใช้ย้อมผ้าฝ้ายบาติก หรือพิมพ์ผ้าปาเต๊ะ ใช้ย้อมแห และอวน ยอดและฝักอ่อนใช้เป็นอาหารให้รสชาติฝาดมัน และส่วนสรรพคุณเป็นยาพื้นบ้าน ดังนี้

เปลือกต้น มีรสฝาดร้อน เป็นยากล่อมเสมหะและโลหิต ยาขับผายลม มีสารแทนนินสูงแก้ท้องร่วง ท้องเสีย แก้บิด ใช้เป็นยาขับโลหิต ขับประจำเดือน และเป็นยาสมานแผลสด

แหล่งอ้างอิง

กรมวิชาการเกษตร. (๒๕๔๗). *พรรณไม้หอในสวนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ*.

กรุงเทพฯ : กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

เต็ม สมิตินันท์. (๒๕๕๓). *ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานหอพรรณไม้ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

ราชันย์ ภูมา. (๒๕๕๙). สารานุกรมพืชในประเทศไทย (ฉบับย่อ) เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานหอพรรณไม้ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

คณะผู้จัดทำ

โครงการพัฒนากิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา